

γυφτομουσικὸς ὁ, Ν. 'Εστ. 18 (1953), 848.

'Εκ τῶν οὖς. γύφτος καὶ μουσικός.

Γύφτος ὁ ὁποῖος παίζει ἄριστα ὄργανα πνευστά, ἄσκαυλον καὶ κλαρίνον: "Ἐφυγε ἓνα πρῶτ' ἡ Βελτιστίσα, γιὰ νὰ μάθῃ κλαρίνο 'ς τοὺς περιφημοὺς γυφτομουσικοὺς Φακαίους.

γυφτόξυλο τό, ἐνιαχ. γυφτόξυλον Στερελλ. (Αἰτωλ.)

'Εκ τῶν οὖς. γύφτος καὶ ξύλο.

Τὸ κακῆς ποιότητος ξύλον ἐνθ' ἄν.

γυφτοπάζαρο τό, πολλαχ. γυφτουπάζαρον πολλαχ. βορ. ἰδιωμ.

'Εκ τῶν οὖς. γύφτος καὶ παζάρι.

1) Ἐμποροπανήγυρις, εἰς τὴν ὁποίαν μετέχουν κυρίως γύφτοι, ζωέμποροι πολλαχ.: Θὰ πάω τ'ς ἄγια - Τριάδας 'ς τὴ Χαλκίδα 'ς τοῦ γυφτουπάζαρον γιὰ κἄνα ζωντόβουλον (= γαιδούρι) Εὐβ. ("Ἀκρ.) 2) Μεταφ., ἐμποροπανήγυρις εἰς τὴν ὁποίαν τὰ πρὸς πώλησιν ἐκτιθέμενα ἀντικείμενα εἶναι ἀσημάντου ἀξίας, αἱ δὲ συναλλαγαὶ γίνονται μετὰ θορύβου καὶ ἀταξίας πολλαχ.: Παζάρ' ἦταν αὐτὸ ἡ γυφτουπάζαρον; κατ' παλιονγαϊδ' ῥα εἶχαν, λίγουν τυρὶ καὶ καμπόσου ξ'νουτύρ' Εὐβ. ("Ἀκρ.) 3) Μεταφ., ἐμπορικὴ συναλλαγὴ στερουμένη σοβαρότητος καὶ εὐκρινείας Εὐβ. ("Ἀκρ. κ.ά.) Πελοπν. ('Ἀρκαδ. Λακων.): "Ἀσ' τὰ γυφτουπάζαρα τώρα κὶ πέζ-ουμ πόσου θέλ'ς τιλενταῖα (πέζ-ουμ = εἰπέ μου) "Ἀκρ. Αὐτὰ δὲν εἶναι σωστὲς κουβέντες, εἶναι γυφτοπάζαρα 'Ἀρκαδ. Εἶπαν νὰ πουλήσουνε τὸ χωράφι τους κὶ ἀντὶ νὰ συμφωνήσουνε, τὸ καταντήσανε γυφτοπάζαρο Λακων.

γυφτοπανήγυρο τό, Πελοπν. (Βάλτ. Γαργαλ. κ.ά.)

'Εκ τῶν οὖς. γύφτος καὶ πανηγύρι.

Γυφτοπάζαρο 1, τὸ ὅπ. βλ., ἐνθ' ἄν.: Τώρα σάπερα τὰ γυφτοπανήγυρα θὰ πάρω κἄνα γαιδούρι, γιὰ νὰ κουβαλάω τ'ς ἐλῖες καὶ τὴ σταφίδα Πελοπν. (Γαργαλ.)

γυφτοπαντρεῖα ἡ, Πελοπν. (Βάλτ. Γαργαλ. κ.ά.)

'Εκ τῶν οὖς. γύφτος καὶ παντρεῖα.

Γυφτόγαμος 2, τὸ ὅπ. βλ., ἐνθ' ἄν.

γυφτόπιασμα τό, Θεσσ. Μακεδ. (Βλάστ. Γήλοφ. Δασοχώρ. Δεσκάτ. Θεσσαλον.) κ.ά. γιουφτόπιασμα Μακεδ. (Βλάστ.)

'Εκ τῶν οὖς. γύφτος καὶ πιάσμα. Διὰ τὸν σχηματισμὸν πβ. γιορτόπιασμα, διαβολόπιασμα, τοῦρκόπιασμα.

Ὁ σπαρεῖς ὑπὸ γύφτου, ὁ γόνος γύφτου, περιφρονητικῶς ἐνθ' ἄν.: Τὸ πατρικὸςπιτό μου κοπέλια θὰ γιομίσῃ τώρα καὶ τὸ φωμί μου γυφτοπιάσματα θὰ τὸ μασᾶνε (κοπέλια = νόθα παιδιά) Θεσσ. Ἀρὰ γυφτόπιασμα τοῦ κιαρατᾶ, θὰ σὶ πιάσω κὶ θὰ σ' δείξ' ἰγὼ πωδὸς εἶμι (ἀρὰ = βρέ' ἀπειλῇ) Μακεδ. (Γήλοφ.) Συνών. γυφτόσπερμα, γυφτοσπορά.

γυφτόπικο τό, ἐνιαχ. γυφτόπ'κου Μακεδ. ('Ἀνασελ. Σιάτ.)

Ἵποκορ. τοῦ οὖς. γύφτος διὰ τῆς παραγωγ. καταλ. -όπικο.

Ὁ μικρὸς γυφτόπαις. Συνών. γυφτάκι 1, γυφτόπουλο 1.

γυφτοπίρουνο τό, ἐνιαχ. γυφτουπέρουνον "Ηπ. (Κουκούλ. κ.ά.)

'Εκ τῶν οὖς. γύφτος καὶ πῖρουνι.

Εἶδος μεγάλων τετραγώνων καρφίων μετὰ μεγάλης κεφαλῆς, τὰ ὁποῖα κατεσκευάζον παλαιότερον οἱ γύφτοι, χαλκεῖς ἐνθ' ἄν.: Μωρ', ὥς πότι κάρφουναν γυφτουπέρουννα σ' αὐτὴ τ' βόρτα! "Ηπ. (Κουκούλ.)

γυφτοπούλα ἡ, σύνθηθ. γυφτουπούλα πολλαχ. βορ. ἰδιωμ.

'Εκ τοῦ οὖς. γύφτος καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -π ο ύ- λ α.

1) Ἡ Ἀθιγγανόπαις σύνθηθ.: Κοίταξε τί νόστιμη ποὺ εἶναι αὐτὴ ἡ γυφτοπούλα σύνθηθ. "Ἄμα τύχ' νὰ μὴ βρέξ' τοῦ καλουκαίρ' γιὰ πουλὺ κηρό, μαζεύουντι τὰ κουρίτσια καὶ στουλίζ'ν μὴ γυφτουπούλα μὴ βούζιαλα καὶ τὴν γυρίζ'ν ἀπὸ σπὶτ' σὶ σπὶτ' (βούζιαλα = βλαστοὶ τοῦ φυτοῦ Ἀκτῆ ἢ δύσοσμος) Μακεδ. ('Ἐπταχώρ.) || Ἄσμ.

Τὰ μαῦρα μάτια τὰ 'χουνι 'ς τοῦ Κάστρου οἱ γυφτουπούλις,

τὰ γαλανὰ κὶ τὰ ξανθὰ τὰ 'χουν βασιλουπούλις Στερελλ. (Παρνασσ.)

Βγάλ' τα τὰ μαῦρα, βγάλ' τα τσαὶ βάλε κότσινα

τσαὶ γίνου γυφτοπούλα τσαὶ πούλα κότσινα

Πελοπν. (Καρδαμ.)

Βῆκαν τὰ μπάμια, βῆκαν, βῆκαν κ' οἱ πιπεριές,

βῆκαν κ' οἱ γυφτοπούλες μὲ παρδαλιές ποδιές

(βῆκαν = βγήκαν, πρόβαλαν) "Ηπ. (Κόνιτς.) || Ποίημ.

Κορίτσι δεκοχτὼ χρονῶ, | 'ς τὸ μανιωμένο τὸ χορὸ

καὶ τοῦ χοροῦ βασίλισσα εἶναι

κὶ ἄφροισμα, λάγγεμα, τρεμούλα

ἡ γυφτοπούλα, ἡ μαγιοπούλα

Κ. Παλαμ., Δωδεκάλ. Γύφτ.², 95. 2) Ἡ κόρη σιδηρουργοῦ, γύφτου Πελοπν. (Τριφυλ.) κ.ά. 3) Μεταφ., ἡ ἀτημέλητος καὶ ἀκάθαρτος κορασὶς "Ηπ. (Ζαγόρ.) κ.ά. 4) Εἶδος σταφυλῆς χρώματος μελανοῦ Ζάκ. (Μαχαιρᾶδ. κ.ά.) Συνών. βλ. εἰς λ. γυφτοκόριθο.

γυφτοπούλλα ἡ, ἐνιαχ. γυφτουπούλλα Στερελλ. (Σπάρτ.)

'Εκ τῶν οὖς. γύφτος καὶ π ο ύ λ λ α. Πβ. γυφτοπ ο ύ λ λ ι.

Τὸ πτηνὸν Αἰγίθαλος ὁ τεφρόνωτος (Aegithalus tephro-nota), τῆς οἰκογ. τῶν Αἰγιθαλιδῶν (Paridae).

γυφτοπούλλι τό, Α. Κουρτίδ., Ζώων, 244 γυφτουπούλλ' Στερελλ. (Σπάρτ.)

'Εκ τῶν οὖς. γύφτος καὶ π ο υ λ λ ι.

1) Τὸ πτηνὸν Λοξίας ὁ σταυρορραμφῆς (Loxia curvirostra) τῆς οἰκογ. τῶν Σπιζιδῶν (Fringillidae) Α. Κουρτίδ., ἐνθ' ἄν.

2) Τὸ πτηνὸν Αἰγίθαλος ὁ μέλας (Parus ater) τῆς οἰκογ. τῶν Αἰγιθαλιδῶν (Paridae). Συνών. καλόγερος, καλόγορια, καλόγορίδα, καλόγορίτσα, κλειδωνᾶς, μελισσοουρός, παππαδίτσα, τρυπίτης, τρυποκάροδο, τρυποφράχτης.

γυφτόπουλο τό, σύνθηθ. γυφτόπ'λο Πελοπν. ('Αχαῖα Βερεστ. Γαργαλ. Πάτρ.) γυφτόπ'λου "Ηπ. Θεσσ. (Καλαμπάκ. Μοσχᾶτ.) Στερελλ. ('Αχυρ. Καρπεν. κ.ά.) γιουφτόπουλο Μακεδ. (Χαλκιδ. κ.ά.)

